

7180

X.

1658, 22^a

230

Q. D. B. V.

EXERCITATIO JURIDICA

De

USUFRUCTU,

Quam

Permissu ac consensu

*Magnifici ac Nobilissimi Jctorum in Alma Sala-
na Ordinis,*

P R Æ S I D E

V I R O

Nobilissimo, Consultissimo, Amplissimo, Excellentissimo

DN. GEORG-ADAMO STRUVIO,

Jcto & Antecessore longè celeberrimo, Consilia-

rio Saxonico gravissimo, Curia Provincialis & Scabi-

natus Assessore spectatissimo,

Patrono ac Præceptore suo omni honoris atque obser-

vantia cultu ætatem devenerando, co-

lendo

publico eruditorum examini submitte

JOHANNES ADOLPHUS RIEMER,

JENENSIS, A. & R.

In Auditorio Jctorum

Ad diem Octobr.

JENÆ, Literis JOHANNIS NISII,

clō lōc LVIII.

MAGNIFICO, NOBILISSIMO,
CONSULTISSIMO, AMPLISSIMO, SUMMO QVE
V I R O

DN. GEORGIO
FRANTZKE,

ICto celeberrimo, Com. Pa-
lat. Cæsareo, Cancellario in Aula Gotha-
na meritissimo, Dicasteriique, quod ibidem
est, Præsidi gravissimo,

*Patri, Mecœnati atque Evergetæ suo omni
pietatis cultu eternum devenerando, pro-
sequendo*

Hasce Musarum primitias

consecrat, dedicat

AUTOR.

J. N. J. C.
Procœmium.

Us in universum quod circa res habemus, duplex est: Jus in re, & jus ad rem. *l. 3. l. 25. ff. de O. & A.* Jus in re, alias etiam dominium dicitur, vocab. latè sumtò; Jus ad rem obligatio. Illius plures reddunt species, ex quibus & servitutem unam esse, patet *ex lege 13. §. 1. C. de judic.* Est autem servitus in genere jus in alienâ re constitutum, quò libertas domino aliàs in re sua competens adimitur, ita, ut ad alterius utilitatem aliquid in suo pati teneatur, vel non facere. *l. 15. §. 1. ff. de servit.* Illam ipsam vero dividunt in realem & personalem. *l. 1. ff. d. t.* Realem vocant jus, quò res s. prædium alteri rei s. prædio servit. Personalem, quam res non rei, sed personæ debet. Ipsa vero hæc est vel plena, vel minus plena. Plena est ususfructus; minus plena Usus & Habitatio. De illa pleniore servitute personali rubrica nostra concepta est, eamque pro ingenii moderamine examinare animus est.

THESIS I.

Ordine verò ut procedamus, Etymologiam nominis paucis absolvemus. Dicitur Ususfructus teste *Gedd. in Lexic.* à verbo *utifru*, quod omnem utilitatem ex re quadam percipere denotat. Quæ & simplicis verbi *frui* plerumque significatio. Hinc ususfructu omnis utilitas, obventio & commodum ex re, vel per causam rei continetur. *l. 7. ff. de usufr. l. 9. pr. l. 59. §. 1. ff. eod.* Germanicè dicitur eine Fruchtentziehung / Leibzucht. Græcè *χρησις*. Licet non ita plenè. *Giph. in not. ad h. t.*

II. Succedit homonymia, quæ mire DD. ingenia torfit. Præterquam enim, quod vulgò objectivè, pro ipso proventu, quem quis ex re fructuaria percipit, sumitur; primò accipitur improprie

A 2 priè

prie ac generaliter pro jure commoda ex re propria percipiendi. l. 21. §. 3. ff. de except. rei judic. l. 4. ff. b. t. l. 126. §. 1. de V. O. eumque vocare amant *usumfructum causalem*, quia à proprietate dependet, ut effectus à causa, seu, ut alii malunt, *conjunctum, mixtum*, quia dominii pars est. d. l. 4. ff. b. t. Secundò sumitur proprie ac specialiter pro eo jure, quo quis ex re, cujus proprietas penes alium est, jure servitutis, non dominii, fructum haurit. l. 78. §. 2. ff. de jur. dot. l. 15. §. 47. ff. de injur. vocitantque *formalem, merum*, seu *separatum*, quia à proprietate separatus specialem formam habet, & formaliter est ususfructus, nec pars dominii. l. 25. ff. de V. S. l. 66. §. 5. de leg. 2. Quam distinctionem, cum ipsi textus subministrare videantur, non immeritò agnoscimus: cujus beneficio nimis vexatam illam controversiam: *an ususfructus sit pars dominii*, liberatam speramus.

III. In posteriori hoc significato, varia admittit synonyma. Sive enim verbo ususfructus s. fructuum annuorum. s. reddituum quis utatur, idem jus intelligitur l. 20. ff. de usufr. l. 41. ff. de usufr. leg. 22. ff. eod. l. 21. ff. de annuis leg. Et ususfructus an fructus legetur, nihil interest. l. 14. §. 1. de usu & habit. Cum fructus pro usufructu passim legatur. l. 4. ff. de oper. serv. l. 76. §. 2. junct. l. 66. §. pen. de leg. 2. (unde & fructuarius.) Dicitur etiam jus utendi fruendi. l. 5. pr. ff. si usufr. per.

IV. Definitor ususfructus formalis à Justin. ex Paulo in l. 1. ff. de usufr. in pr. Inst. b. t. quod sit jus utendi fruendi rebus alienis, salva rerum substantia. Quam definitionem ceu veriore, suoque definito, ut testatur Donell. x. Com. 2. nec latiore, nec strictiorem breviter percurremus; de iis, quæ ibi attingi possent, pluribus postea visuri.

V. Genus ponitur (relatione habita ad fructuarium, partem dominantem) *jus*, quod remotum quidem: propinquum est servitus, personalis videlicet. Dicitur jus i. e. potestas jure concessa. Hæc enim est vocab. juris significatio, quando cum verbo aliquo faciendi junctum legitur. Uti benè annotavit Donell. x. Com. 2. Semotis eorum opinionibus, qui vocab. jus hic per servitutum explicare contendunt, ceu est Accursius; aut constitutionem & ordinationem civitatis quandam hic & in omni definitione denotare somniant. Vacon. v. de clar. 20.

VI. Dif-

VI. Differentia specifica desumitur ab Objecto, Fine & Forma. Subjectum sunt res alienæ. Quod omni servituti commune est. Et oportet res esse alienas, quarum usumfructum habemus. Nam nostræ servire nobis non possunt, quandoquidem suarum rerum neque ususfructus *l. 33. §. ult. ff. de S. P. R.* neque servitus esse potest; *l. 26. ff. de S. P. U.* sed jure domini iis utimur fruimur *l. 5. pr. ff. si usus fr. pet.* Atqui usufructuarius fructus non nisi servitutis jure accipere debet, ut patet ex definitione. Rerum autem appellatione, non tantum immobiles, ut prædia, sed etiam mobiles & se moventes intelligimus. *l. 7. pr. ff. h. t. l. 15. ff. eod.* prout quælibet sua natura usumfructum recipere potest. De quo plenius infra.

VII. Finis est uti frui. Notatur ac continetur omnium emolumentorum, omniumque proventuum perceptio. *Gadd. in verbo utendi fruendi.* tam naturalium *l. 9. ff. h. t.* quàm civilium *l. 7. ff. h. t.* non solum ad necessitatem, sed & voluptatem.

VIII. Quo differt imprimis ab Usu, cujus non est omnia emolumenta percipere, sed ea tantum, quæ quotidie sunt necessaria *per §. 1. J. de usu & habit.* ut ita latior ususfructus usum in se contineat; & fructus (ususfructus) absque usu esse non possit, usus sine fructu possit. *l. 14. §. 1. ff. de usu & habit. l. 13. §. 3. ff. de acceptil.* II. A pignore, quod in securitate, non usu rei consistit. *§. ult. J. quib. mod. re contrab. oblig. §. 6. J. de obl. quæ quasi ex delicto.*

IX. Additur: *Salva rerum substantia:* sc. ut forma breviter innuat. Rectè, inquit Bachov. ad Treutl. *disp. 16. §. 1.* cum jus utendi fruendi etiam cum jure abutendi consistere possit. Theoph. tamen verba hæc ita interpretatur: quod, cum ususfructus jus in corpore dicatur. *pr. l. 1. §. 1. ff. h. t.* sensus sit iste: est jus utendi fruendi donec salvum maneat istud corpus, vel substantia illa, in quâ usumfructum habet. Nos salvo tanti Viri judicio, cum communi DD. Sententiâ ea in modum restrictionis accipimus, ut sensus eorum sit; uti frui quidè posse fructuarium re fructuariâ, sed tamen ita, ne rei substantiam consumat: cum boni viri arbitrato & patrisfam. instar uti debeat *l. 65. ff. h. t.*

X. Absolutâ jam definitione ad causas & reliqua suetâ methodo pergamus.

A 3;

XI. Cau.

XI. Causa efficiens ususfructus formalis nostri haud ineptè considerari potest ratione & determinationis & Constitutionis. Illa, quæ usumfr. determinat, s. ipsi modum largitur, sunt jura, veluti Lex, Sctum & Consuetudo. Non enim cuilibet quòvis modò ac pro arbitrio suo hoc jus habere & exercere integrum est; sed certis limitibus hæc universa sunt circumscripta, ac definita.

XII. Causa efficiens ratione constitutionis vel acquisitionis iterum dupliciter spectari potest, respectu vel personarum, vel modorum constituendi & acquirendi.

XIII. Personæ sunt vel veræ vel fictæ. Personæ veræ sunt tum is, qui constituit, tum is, cui constituitur. Neutrubi difficultas ulla latere videtur. Cum enim quilibet rerum suarum moderator & arbiter sit, vix unquam constituendi facultas jure denegari poterit, qui vel dominus reverà est, vel saltem domini loco habetur. Nec ex adverso minore injuriâ facilè quisquam, qui aliàs jurium commerciùmque capax est, quin ipsi constituatur, prohiberi poterit.

XIV. Personam fictam sustinet jus. Nam & hoc certis casibus immediatè, ac sine interveniente facto hominis ususfructum constituit, qui inde legitimus dicitur, veluti. I. Patri in bonis adventitiis. §. 1. *J. per quas person. cuiq; acquir. l. 6. C. de bon. quæ lib.* II. Eidem in bonis emancipatorum pro dimidia. §. 2. *J. per quas pers. cuiq; acquir.* III. Matri ad secundas nuptias transenti iis in bonis, quæ ex successione filii prioris matrimonii habuit l. 3. §. 1. *C. de sec. nupt. avth. ex testamento. C. eod.*

XV. Modi constituendi & acquirendi, (quos quidem in causa præsentè promiscuè ponere lubet, cum aliàs in sese spectati ab invicem differant) sunt vel actus inter vivos, vel ultimæ voluntates. §. ult. *J. b. t.* quibus addi potest ac debet patientia, usus, indeque resultans usucapio.

XVI. Actus inter vivos intelliguntur contractus, puta: donatio, stipulatio venditio, permutatio §. 1. *in fine Inst. C. l. 3. pr. ff. b. t.* Ultimæ voluntates, sunt veluti testamenta & Codicilli, quibus titulo institutionis vel legati & fideicommissi ususfructus legari potest, d. §. 1. *b. C. l. 3. pr. ff. eod.*

XVII. Quod vero de contractibus dictum est, ita accipi debet,

bet, quod illis tantummodo causa, non ipsum jus usufructus constituitur. Hoc enim cum species juris in re sit, pactis & stipulationibus quæri nequit, sed traditione demum. *l. 20. C. de pact.* Unde quod hâc in parte de constitutione usufructus in jure passim traditur, vel metonymicè intelligendum est, vel de contractibus traditione s. quasi consummatis exaudiendum.

XVIII. Diximus constitui usumfructum ultimâ voluntate per legatum: quod tribus modis fieri dicitur. *§. 1. §. b. 1.* I. Si usumfructum testator alteri leget, ut heredi nuda proprietas remaneat. II. Vel contra, fundum detracto usufructu alii leget, remanente apud heredem usufructu. III. Si alii usumfructum fundi, alii fundi proprietatem nudam relinquat.

XIX. Verùm enimverò annon in ultimis voluntatibus ad acquisitionem usufructus æquè necessaria est traditio? Equidem negarem. Cum hodiè secus ac jure veteri nulla legatorum & fideicommissorum differentia sit, expressèque constitutum, ut quibuscunque verbis aliquid relictum sit, liceat legatariis id persequi actionibus tam reàlibus, quàm personalibus *§. 2. Inst. de legat. l. 1. C. commun. de legat.* eaque legatorum natura, ut statim ipso jure in legatarium transeat. *l. 64. ff. de furt.* etiam ignorantem. *l. 19. §. 1. ff. serv. quem. amitt. l. 77. §. 3. f. de leg. 2.* Nec obstant verba definitionis legati *ab herede prestanda*: alia enim est ratio juris, alia possessionis.

XX. Cedit autem hujusmodi usufructus legati dies, secus quàm aliàs, à tempore aditæ hereditatis, si purè legatus sit *l. unic. §. 2. ff. quando dies leg. usufr. sed. l. 2. §. 3. ff. quando dies legati vel fideic.* Sin ex die, cedit ex quo dies venit. *d. l. unic. §. 3. §. 4.* Ratio videtur esse, ut habet Bachov. quod in legatis respicitur illud, ut jus agendi possit remitti seu transmitti in heredes. Hoc cum in usufructu deficiat, quia jus personale est, non nisi ab adita hereditate rectius dies cedere intelligitur.

XXI. Est & alius occasione ultimæ voluntatis usumfr. acquirendi modus, eò in casu ubi pluribus relictus fuit, *jus accrescendi*, quod est jus conjunctionis, quò quis vacantem s. deficientem partem consequitur. *Beat. Par. disquis. de jur. accresc. p. 1. c. 4.*

XXII. Duplex verò est, aliud ex necessitate & lege descendit, ut

dit, ut in hereditate, si plures heredes instituti fuerint, ex istis verò quidam deficient: ibi, ne pro parte testatus, pro parte intestatus testator decederet, quod leges nostræ prohibent. *l. 7. ff. de R. J.* lex ipsa jus accrescendi induxit, ut reliquis, qui hereditatem adierint, in vitis accrescat illorum portio, qui vel omiserunt, vel morte aliave causa impediti fuerunt. *S. ult. Inst. ad Sc. Orpbit. l. 9. ff. de suis & legit.* aut si unus tantum institutus, non potest partem delatæ hereditatis habere, partim repudiare *l. 1. l. 2. ff. de acquir. hered. l. 20. C. de jur. delib.*

XXIII. Aliquando verò non ex necessitate, sed tantum præsumpta voluntate & mente testatoris; ut rectè hic in usufructu legato. Ibi licet vacans portio collegatario non accresceret, ideò testator pro parte testatus, pro parte intestatus dici non potest, cum pars ista usufructus vacans ad heredem testamentarium vel legitimum redire posset. Prius illud genus dicitur legale; hoc hominum.

XXIV. Tria verò conjunctionis hujus genera notari solent. *l. 89. de leg. 3. l. 142. de V. S.* I. re & verbis simul, ut: Titio & Seio hominem Stichum do, lego. II. Re tantum, ut Sempronio fundum Tusculanum do, lego. Cajo fundum Tusculanum do, lego. III. Verbis tantum e. g. Titio & Seio ædes Tusculanas æquis partibus do, lego. Hos omnes in suo genere jure accrescendi sibi invicem succedere verius esse putamus. *l. unic. §. 10. & 11. C. de cad. toll. Cum & re tantum & verbis tantum conjuncti sint conjuncti. l. 89. ff. l. de leg. 3. l. 142. V. S.* Cujus effectus est jus accrescendi: Imò nihil interest & refert conjunctim aut separatim relinquatur. *l. 1. §. 3. f. ff. de usufr. accresc.*

XXV. Annumerantur conjunctis (suo modo, licet abusive) ii, quorum alteri testator reliquit fundum, alteri ejusdem fundi usufructum legavit *l. 3. §. 2. ff. de usufr. accresc.*

XXVI. Nequaquam verò idem obtinere inter eos putandum est, qui diverso conjunctionis genere distant; ut testator ita legavit: Seio & Mœvio fundi Tusculani usufructum do, lego. Sempronio fundi Tusc. usufructum do, lego. Hic deficiente Seio, portio legati usufructus Mœvio, ceu eodè genere cum Seio conjuncto: minimè verò Sempronio accrescit. *d. l. 89. de leg. 3.* Secus etiam est, si separa.

paratim unicuique partis rei ususfr. sit legatus. l. 1. pr. ff. de usufr. accresc.

XXVII. Sed quaestio est haud ita expedita: Si servo communi legatus sit ususfr. an inter dominos servi istius locum habeat jus accrescendi; sive, an portio vacans jure ad crescendi ad alterum dominum pertineat? Nos non obstante l. 20. de leg. 2. aut quicquid in contrarium Donell. x. Com. 23. asserat, affirmamus jus accrescendi inter eos locum habere, per text. express. l. 1. §. 1. § 2. ff. de usufr.

XXVIII. Ex quibus manifestò liquet, usumfructum secus ac reliquæ servitutes esse dividuum. l. 1. §. 9. l. 9. l. 81. pr. ad leg. Falc. l. 5. pr. ff. de usufr. l. 14. quib. mod. usufr. toll. Sed quaeritur unde & cur sit dividuum? Nos cum Vinnio illustr. quest. lib. 1. c. 28. ratione perceptorum fructuum ita dici asserimus, qui cum dividi possint, etiam jus eorum percipiendorum dividuum habetur; quamvis ipsius juris nulla sit physica divisio. Haftenus causa efficiens.

XXIX. Materia in qua ususfructus constitui potest, est corpus aliquod. pr. h. § l. 2. ff. b. t. (I.) mobile, vel etiam (II.) immobile s. soli l. 7. l. 15. §. 3. ff. t. Cum enim fructuarius ita re uti debeat, ut salva ipsius substantia existat pr. l. h. t. necessariò, ut in corpore quodam consistat, sequitur. Est tamen & nominum ususfructus. l. 3. ff. de usufr. ear. rer. & omnium bonorum legato etiam quod in actionibus est computatur. l. ult. ff. de usufr. leg. Sed constituitur ille in actionibus ratione rerum, quæ per illas petuntur, quia qui actionem habet, rem ipsam habere intelligitur.

XXX. (III.) Inconsumibile, s. cujus substantia usu non absumitur: non quidem naturâ sed jure. Debet enim usufructuarius finito usufructu corpus illud salvum restituere proprietario. l. 1. ff. usufr. quem cav. Hinc earum rerum, quarum usus non nisi substantiæ interitu percipi potest, nulla naturali ratione ususfructus constitui poterat. Utilitate tamen motus Senatus Rom. & ut defunctorum ultimæ voluntates, (quibus nihil magis hominib9 deberi dicitur. l. 1. C. de SS. Eccles.) exitum sortiantur, cautum est, ut & talium rerum non quidem verus, sed qs. sit ususfructus. §. 2. l. b. t. Unde nata dixerunt illa in verum & quasi usumfructum.

B verò

verò illo, quem supra innuimus, nunc: de quasi illo sub finem.

XXXI. Constitui autem potest non tantum in re singulari. *l. 7. §. 1. ff. b. t. de usufr. l. 3. §. 1. ff. eod.* Sed etiam bonis omnibus, dummodo dodrantis aestimationem non excedant. *l. 29. ff. eod.* ita, ut fructuarius iste omnium bonorum non teneatur ad solvendum æs alienum: cum solus heres huic oneri sit obnoxius. *l. 1. C. de hered. vend. l. 1. §. 2. C. si unus ex plurib. hered.* Ratione effectus tamen idem est: nam æs alienum à re fructuariâ deducitur prius juxta *l. fin. ff. de usufr. leg. l. 69. ff. ad leg. Falc.*

XXXII. Forma est vel essentialis vel accidentalis. Illa consistit in utendo fruendo salva manente rerum substantia *pr. l. b. t.* Uti frui quid sit, jam supra *th. 7.* ex parte expositum fuit.

XXXIII. Atque hoc ipso ususfructus distinguitur I. ab usu, cujus quidem est uti, sed non nisi ad necessitatem & usum quotidianum. *Vid. supr. tb. 8.* Adeò, ut grege ovili legato, præter usum ad stercorandum agrum permissum, non lanam, non agnos capiat, sed vix modico lacte, uti possit. *l. 12. ff. de usu & habit. nihilque fundi usu ipsi relicto habere intelligitur, quàm ut oleribus, pomis, floribus, foeno, stramentis & lignis ad usum quotidianum utatur. §. 1. l. de usu & habit.*

XXXIV. II. Ab Habitatione in eo, quod cum vix receptum sit, ut usuarius hospitem in ædes recipere possit, & cum uxore liberisque suis & libertis, nec non personis aliis, quibus non minus, quàm servis utitur, habitandi jus habeat. *§. 2. l. de usu & habit. l. 4. ff. eod.* fructuarius non modò ædibus ipse cum quibuscunque velit, immorari potest; Sed & usum earum alii locare, vendere aut gratis concedere valet; quæ omnia in usuario secus se habent. *per l. 2. l. 10. ff. & §. 1. l. de usu & habitat.*

XXXV. Forma Accidentalisis est, quod potest constitui vel purè, vel sub conditione; vel ex die, vel ad diem. *l. 4. ff. b. t. vel pro parte divisa, vel indivisa, quibuscunque tandem verbis. l. 14. §. 1. ff. de usu & habit. l. 20. ff. b. t.*

XXXVI. Ita quidem summatim traditur Forma è definitione ususfructus. Sed nunc paulò distinctius eam videamus. Quod spero foret, si jus usufructuarii tum in commodis, tum in oneribus suis plenius consideremus.

XXXVII,

170

XXXVII. Commoda notari solent, (1.) Possessio. (2.) Adminicula. (3.) Ipse usus & rerum perceptio.

XXXVIII. Possidere usufructuarium rem naturaliter, docemur *l. 12. pr. l. 49. pr. ff. de acquir. poss.* Unde est, quod, cum naturaliter saltim possideat, nunquam rem illam usu capere possit, *l. 8. C. b. t.*

XXXIX. Adminicula sunt, sine quibus usufructus alias obtineri nequit. *l. 1. §. 1. si usufr. per.* ut sunt *aditus ad rem d. l. 1. §. 1.* quem heres præstare tenetur, vel cedendo, vel ab aliis redimendo *argumento l. 44. §. ult. de leg. 1.* etiam per fundum alienum *d. l. 44. §. ult. de leg. 1. l. 15. §. 1. de usufr. leg.* licet testator voluerit, ne cum heres præstet. *l. 1. §. 1. si usufr. per. l. 1. ff. de adim. leg. Servitutes,* sine quibus usufructus planè foret inutilis; ut servitus luminum, aquarum *d. l. 1. §. ult. ff. si usufr. per.* Secus licet cum incommodo quodam. *d. l.*

XL. Potissimum ipse usus & rerum perceptio est. Quem articulum melioris explicationis gratia in re ipsa primùm, quid in eam veniat, spectemus: secundo quid quærat: tertio quid acquiratur.

XLI. Et si quidem omnium bonorum usufr. sit legatus, res est expedita, quia nihil, quod excipi possit, habetur. Non ita in usufructu rerum singulariũ & particularium, puta ædium, fundi, &c.

XLII. Ædium tamen & fundi usufructu legato, omnes partes contineri certum est, tam ab initio existentes, quam postea accedentes, fortè per alluvionem, fundo *l. 9. §. 4. ff. b. t.* Secus si insula nascatur. *d. l. 9. §. 4.* Aliquando etiam ex his in usumfructum deducuntur, quæ partes rei fructuariæ non sunt, ejusdem tamen rei causa parata sunt, ut fundo legato & instrumenti fructum habere debet. *d. l. 9. §. 7. ff. b. t. l. 15. §. 6. in f. ff. eod. ferarum,* quæ ibi stabulantur & pascuntur. *l. 9. §. 1. §. 5. ff. eod. & quæ extra fundum usu & destinatione patrisfam. ad eum pertinent,* uti exemplum est in *d. l. 9. §. ult.*

XLIII. Alterum, nempe quid ex re fructuariâ quærat, est usus & fructus; nimirum usufructuarius habet jus ex re illa fructuariâ omnem utilitatem capiendi, uti supra in resolutione definitionis notavimus: utendi eò casu ad quem res paratæ; fruendi,

quantum commodi exinde percipi potest. *Don. x. Com. 2.* non tantum ad necessitatem sed & voluptatem.

XLIV. Sequitur ipsa fructuum perceptio. Sunt verò fructus in duplici differentia, naturales & civiles. Naturales sunt qui naturâ: civiles, qui jure proveniunt *l. 62. ff. de R. V.* Hos omnes lucratur. *l. 7. pr. l. 9. pr. §. 1. & 2. l. 59. §. 1. ff. b. t.* Naturales tamen, (quantum ad ultimum annum) non nisi perceptos. *§. 36. I. de ver. div. Rat. est in l. 44. de R. V. & l. 27. de usufr.* secundum cujusque rei conditionem. Sunt enim duplices, vel quos res ipsa ex se gignit, vel qui immoti se habent. Vel ut habet Hahn. *tit. quib. mod. usufr. amitt. n. 3.* naturales in specie sic dicti & industriales.

XLV. Percepti autem dicuntur, quando à re vel solo separati sunt; quod fit frumento cæso, uvis exemptis, lacte mulso & expresso, pilo exsecto, lana detonsa &c. etsi nondum in horrea collecti sint & reconditi. *l. 13. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. 78. de R. V. licet immaturi l. 48. §. 1. ff. de usufr. l. pen. ff. de usufr. leg. & per minimam anni partem steterint. l. 27. pr. l. 58. pr. ff. b. t.*

XLVI. Fugiunt tamen ex naturalibus fructibus acquisitionem & perceptionem (1.) partus ancillæ, qui in fructu esse negatur. *l. 68. pr. ff. b. t. §. 38. I. de R. D.* ob rationem ibi annexam. (2.) Sylva non cædua. *l. 10. ff. b. t.* ubi tamen materiam succidere licet, quantum satis est ad villæ refectionem, aut fulciendam vineam. *d. l. 10.* item arbores frugiferæ, imò infrugiferæ voluptatem ac amoenitatem largientes *l. 13. §. 4. ff. b. t.* arbores grandes, *l. 11. ff. b. t.* (3.) Venatio, nisi fructus fundi ex venatione constet. *l. 26. de usur. l. 22. ff. de iustrum. leg.*

XLVII. Haftenus fructus naturales, sequuntur civiles. Civilium verò fructuum tria numeramus genera. Sunt I. operæ servorum. *l. 4. ff. de oper. serv. eorumque acquisitiones. l. 21. cum seqq. ff. b. t. §. 4. I. per quas pers. cuiq. acquir.*

XLVIII. II. Commoda & ejus rei usus in alium translatio, venditio (potest enim usum saltim rerum istarum s. ut vocat Nobilissimus Hahnus jus reale, non ipsum jus personale vendere, unde apparet vocabulum illud jus in *§. 1. I. de usu & habit. abusive accipi) locatio, donatio. l. 12. §. 2. l. 38. l. 67. ff. de usufr. d. §. 1. de usu & habit. cui voluerit, invito etiam proprietario. d. l. 67. ff. ead.*

ff. eod. Non movet *l. ult. C. de jure emphyt. cum speciale ibi sit.*

XLIX. III. Actiones, quas rei fructuariæ nomine consequitur, ut est actio damni infecti. *l. 7. §. 1. ff. h. t. l. 13. §. 8. de damn. inf.* cujus natura est, quod si vicinus non caveat de damno infecto immissionem in possessionem vicinarum ædium usufructuarius petere potest, ita, ut nihil ipse finito usufructu amittat.

L. Haftenus commoda. Sequuntur onera, quorum alia vel apparenter vel reverà talia dici possunt. Illa videntur esse I. quod, cum fructuario desit proprietas rei, & saltim utendi fructuendi jus habeat, in potestate ejus non est, ut rem pro lubitu consumat. *pr. I. §. 1. ff. b. t. verbis salva rerum substantia.* mutet ac transformet. *argumento l. 13. §. ult. l. 15. §. 1. b. t.* (quæ facultas aliàs domini pleni est) sed re fructuaria solummodo frui.

LI. (II.) Quod, quandoquidem boni patrisfam. iustat. frui debet, & boni viri arbitrato. *l. 65. ff. b. t. l. 1. pr. §. 2. ff. usufr. quem. cav.* quod inquam de re fructuaria tuenda sollicitus esse debet, tum in avertendis periculis, tum rebus comparandis. Quæ enim suo suorumque facto deterius reddita sunt, reficere omninò tenetur. *l. 65. ff. b. t.* Hinc si usucapionem interpellare neglexerit *l. 1. §. 7. ff. usufr. quem. cav.* aut servitutes non utente eo amissæ fuerint. *l. 15. §. ult. ff. b. t.* aut servorum animaliumq; interitum sua incuriâ, vel non præstitis alimentis perire passus fuerit, non absolvitur. *l. 15. §. 2. l. 45. ff. b. t.* Ab alio tamen absque suâ culpâ injuria facta, ad eum non pertinet. *l. 19. ff. commod.*

LII. Onera reverà talia spectantur potissimum I. in refectioe ædium *l. 7. §. 2. ff. b. t.* quæ tamen modica saltim ad fructuarium pertinet. *d. l. 7. §. 2. vers. hæc. ff. b. t.* haftenus nempe ut eas sartas tectas habeat. Eorum verò modicam intellige refectioem, quæ sua natura vitii aliquid contraxerunt, puta si paries carie vel situ sit corruptus, aut integumenta perfluant. quæ enim vetustate corruerunt, reficere non cogitur. *d. l. 7. §. 2.* Quod si tamen ultra quam impendi debeat erogatum fuerit, repetere potest. *l. 7. C. b. t.* Quemadmodum impensas, quæ ante traditionem usufructus fecit, consequitur. *l. 50. ff. b. t.*

B 3

LIII.

LIII. Quid si de refectione conventum sit, sumtus autem isti impendendi in tantum crescant ut fructum superent? Resp. quod si culpa sua suorumve nihil deterioratum *l. 65. ff. b. t. usumfructum relinquendo liberetur l. 48. pr. l. 64. ff. b. t.*

LIV. II. In substitutione arborum demortuarum. *l. 18. ff. b. t.* Arboribus enim alia vi majore, puta tempestate everfis novas substituendas esse à fructuario, non placet *l. 59. pr. ff. b. t.*

LV. III. In fundo, quem proscindere, vites subserere, aquæ ductum & fossas purgare debet. *l. 13. §. 2. inf. b. t.* fundi seminarium renovare, si usus fuerit. *l. 9. §. 6. ff. b. t.*

LVI. IV. In grege supplendo. *l. 68. §. ult. & l. 2. seqq.* Notandum verò hic, quod, cum nova capita submittere teneri dicatur usufructuarius, necesse sit (1.) ut gregis ceu universitatis usufructus datus sit. *l. 70. §. 3. ff. b. t.* Secus si singularium. *d. l. 70. §. 3.* nec (2.) vi aliqua majore, incendio forsan, aut impetu prædonum ablata sint capita *argumento l. 59. pr. ff. b. t.* (3.) ut ex eodem grege habeat, quæ submittere possit. *l. 68. §. ult. verb. agnatis. §. 39. l. de rer. div. verb. factu.*

LVII. Itaque ante submissionem foetus illi sunt fructuarii, submissi verò proprietarii: post eam verò demortui sunt fructuarii proprii. *l. 70. §. 1. ff. b. t.* etiam ignorante proprietario, cum supplevisse gregem sufficiat; augere enim non debet.

LVIII. V. In solutione tributorum, vectigalium, pensitationum &c. *l. 7. §. 2. l. 27. §. 3. ff. t.* quia in vectigalibus ipsa prædia, non personæ conveniuntur *l. 7. ff. de publican.* nisi hoc testator specialiter heredi injunxerit. *l. 52. ff. b. t.*

LIX. De his omnibus igitur proprietario cautio præstanda est à fructuario. *l. 1. pr. ff. usufr. quem. cav. l. 4. C. eod.* eaque ad omnem usumfructum pertinet. *l. 13. pr. de usufr. sive constitutus contractu quodam inter vivos, s. ultimâ voluntate; isque vel per legatum vel fideicommissum vel alio modo sit relictus. l. 1. §. 2. usufr. quem cav.*

LX. Sed & si plures sint, à quibus usufructus relictus, singulis satisfacere oportet usufructuarius. *l. 13. pr. de usufr. in f. ff. de usufr. & vice versa, si plures sint usufructuarii, omnes cavere debent, l. 9. pr. usufr. quem cav.* Quod si duobus conjunctim ususfru-

fru-

942

fructus legatus sit, invicem sibi cavere debebunt & heredi in casum illum, si ad socium ususfructus non pertineat, heredi reddi. *l. 8. in f. usufr. quem cav.*

LXI. Cautio istius capita potissimum hæc sunt, ut de utendo fruendo ad arbitrium boni viri restituendoque cum re, si desierit, caveatur. Prius sæpius repeti potest, quoties ususfructuarius re boni viri arbitrato non utitur: posterius semel tantum, finito usufructu. *l. 1. §. pen. usufr. quem cav.*

LXII. Desisse autem aliquando dicitur, (contra communem verbi significationem, quam *l. 208. de R. J.* habet) etsi nondum cæperit, per *l. 3. §. 1. usufr. quem cav.* v. g. heres relicto à testatore usufructu ad Kal. Augusti, fundum tradit Kal. Junii, forte ut commodius frui possit: heres ante Kal. Augusti moritur, tunc itaque etsi usufr. nondum cæperit, desisse tamen dicitur.

LXIII. Semper tamen cautio hæc præstanda venit ab initio, adeò, ut actio fructuario ante non detur, quam cautionem illam præstiterit proprietario. *l. 13. pr. ff. de usufr. b. 1. Si EXIGATUR.* Negamus enim cautionem hanc esse de essentia ususfructus, & casu non exactæ cautionis usufructum subsistere, nec repeti posse fructus sciente proprietario perceptos, verius est. per *l. 2. §. 1. ff. quod legat. l. 1. §. 1. ut in possess. leg.*

LIV. Immunis nihilominus ab ea est I. Pater in bonis adventitiis, ob reverentiam. *l. 6. §. 2. l. ult. §. 4. in f. C. de bon. quælib.* II. Is, cui usufructus purè legatus est, proprietatem ex die, quia certum est, proprietatem ad eum perventuram. *l. 9. §. 2. usufruct. quem cav.* III. Fiscus. Ratio videtur esse, quia fiscus semper idoneus successor & solvendo præsumitur. *l. 2. §. fin. ff. de fund. dot.*

LXV. Fit verò cautio ista fidejussoribus regulariter, cum ea sit natura satisfactionis. *l. 1. pr. ff. de his qui satisd. cog. imprimis Prætorix. l. 7. ff. de prat. stip.* qualem hanc esse apparet ex *l. 1. pr. l. 5. §. 1. ff. usufr. quem cav.* Quod si verò adeò sit pauper fructuarius, ut fidejussores invenire nequeat, homo tamen probatæ & inculpatae vitæ, juratoria erit. per *text. auth. generaliter post l. 25. C. de Episc. & Cler. auth. cui relictum C. de relict. vid. Nov. 112. pr. in fin.* Sin suspectæ; res per sequestram agitur, apud quem fru-

fructus deponuntur, de quibus fructuario is respondet. *per l. 5. §. 1. vers. sed si nec ipsi ff. ut legat.*

LXVI. Oritur ex cautione illâ actio, quæ dicitur actio ex stipulatu, cum & ipsa cautio passim stipulatio appelletur. *l. 1. §. 1. usufr. quem cav. l. 5. eod.* quâ agi potest prætereà ad id quod interest, si vel adversus ea, quæ pollicitus fuit fecerit fructuarius, aut si non factum quod fieri debuisset. *§. ult. l. de V. O.*

LXVII. Quæstio hîc suboritur: an testator cautionem illam possit remittere? Videtur dicendum quod sic; quia is solus rerum suarum moderator & arbiter. Sed placuit non posse remittere. *l. 7. C. §. ut in poss. leg.* ne detur occasio delinquendi in præjudicium heredis, quod remoto cautionis metu fieri posset; adeò, ut marito usufructu omnium bonorum testamento uxoris relicto, licet illa cautionem ab eo exigi prohibuerit, ea nihilominus præstanda sit. *l. 1. C. b. t.* quia nemo testamento cavere potest, ne leges in illo locum habeant. *l. 55. ff. de leg. 1.*

LXVIII. Sed an ab herede? Et remitti posse ab eo dicimus; cum in gratiam heredis introducta sit: quilibet autem juri suo renunciare potest. *l. 29. C. de pact. facit l. 6. C. de legib.*

LXIX. Hactenus causam efficientem, materiam & formam vidimus: Sequitur effectus, cujus locum occupat Actio, quæ exinde fluit: (loquimur autem de usufructu vero & acquisito) & est duplex: Confessoria & negatoria; quarum hæc domino fundi; illa usufructuario datur. Utraque verò realis est. *§. 1. & 2. l. de action. l. 5. §. 1. si usufr. pet.*

LXX. Confessoria dicitur, quâ quis confitetur (unde & nomen) & asserit, usum fructum i. e. jus utendi fruendi illâ in re sibi deberi, seu ut rectius inquit Nobiliss. Dn. Hahn. *in Com. ad Wesenb. tit. si usufr. pet.* suum esse. Eâque agitur, non tantùm adversus dominum, qui debet, sed & aliam quemcunque, qui impedit. *l. 10. §. 1. ff. si serv. vind. l. 5. §. 1. si usufr. pet.* vel ut patiat actorum uti frui. *l. pen. §. ult. ff. eod.* Si quid damni datum præstet id, quod interest. *l. 1. §. ult. ff. de nov. oper. nunt.* fructus denique & omnem causam restituat. *l. 3. §. 3. & 4. ff. si usufr. pet.* Unde & remedium usufructuarii Donello *x. Com. 12.* & aliis audit.

LXXI.

193

LXXI. Actio negatoria, veluti priori contraria est, quâ asseritur libertas rei s. prædii, consequenter negatur ususfructus. Ideoque petit per eam dominus, ut iudex declaret suum prædium esse liberum, jubeatque cavere adversarium, ne imposterum ullum jus servitutis sibi in ea re esse asserat. §. 2. *vers. contra quoque Inst. de action.*

LXXII. Sequuntur contraria, quò pertinent modi quibus ususfructus amittitur. Audivimus enim usumfructum esse jus RE ALIENA utendi fruendi, & proprietatem usufructuario deesse. Illa ipsa, cum abscedente semper usufructu inutilis planè foret, placuit inquit Cajus l. 3. §. 2. ff. *de usufr.* certis modis usumfr. extinguì & ad proprietatem reverti.

LXXIII. Modi verò quibus ususfructus amittitur à Justiniano in §. 3. l. h. t. sex adducuntur, mors usufructuarii, capitis diminutio, non usus, cessio, consolidatio & rei interitus; quibus nos præstitutum tempus addimus.

LXXIV. Accipimus autem vocabulum *amittere* latius, ut & usumfructum omissum & finitum contineat. Aliud enim est usumfructum amitti, aliud finiri. Amittitur ususfructus non per se, sed alieno eventu & antequam ipso jure finitur: Finitur suo quasi fato. *Magnif. Dn. Frantzck. Com. ad w. tit. quib. mod. usufr. amitt.*

LXXV. Distinctiùs igitur ut procedamus, amitti usumfructum (vocab. strictè accepto) dicimus I. Capitis diminutione, quæ ut olim triplex *pr. l. de cap. dim. l. ult. ff. eod.* ita jure veteri omni amittebatur, quod expressè docet *Paulus 3. Sent. 6. §. 34.* & facit huc, quod textus omnes generaliter loquantur, ut sunt *l. 1. pr. & §. 1. l. 3. l. 14. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. 23. l. 29. de usufr. leg. l. 8. de annuis leg.* hodiè sublata illa minimâ, duabus tantum, maxima & media. *l. 16. in f. C. h. t.* Amittitur verò iis omnis ususfructus; cum reliquis modis interdum saltim pro parte amitti possit. *l. 14. l. 25. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

LXXVI. Exceptio est in filio & servo, cui ususfructus relictus fuit. Illi enim licet capitis diminutionem patiantur quamcunque, aut moriantur, ususfructus tamen non amittitur, sed manet apud patrem vel dominum. Aut si pater vel dominus capi-

C

tis

tis diminutionem subeat, filio & seruo isti itidem ususfructus non adimitur. *l. fin. C. de usufr.* Sed invicem transmittunt. Quin imò non officit domino, etiamsi servum istum, cui ususfructus relictus fuit, pro parte alienet, sed totum usumfructum retinet. *l. 15. C. b. t.*

LXXVII. II. Rei ipsius interitu. (Cum sit jus in corpore. *l. 2. ff. de usufr. pr. l. eod.*) totius tamen. Nam & in parte totus ususfructus retinetur. *l. 53. ff. de usufr.* cum aliàs regulariter per usum partis tota servitus retineatur *l. 8. §. f. serv. quem amitt. l. 2. ff. eod. l. 18. ff. de S. P. R.* Aut si quoad interiorem formam plane mutetur. *l. 5. §. pen. ff. quib. mod. usufr. amitt.* quod factum intelligitur, si res in aliud nomen transeat. *Donell. x. Com. 18.* puta si fundus, cujus usumfructum habet, flumine inundatus sit, ita, ut hoc pristino alveo mutato in fundo illo fluere pergat *l. 24. ff. quibus mod. usufr. amitt.* inundatio enim momentanea non attenditur. *§. 24. l. de R. D.* vel domus fructuaria reedificetur; vel Scyphorum usus sit legatus, & postea à massa fiat. *l. 36. ff. de usufr.* Secus tamen est, si servus aut fundus captus liberatus fuerit, qui jure postliminii fructuario restituitur. *l. 26. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

LXXVIII. Sed ædibus exustis, annon aræ ususfructus debetur? Negatur *l. 5. §. 2. quib. mod. usufr. amitt. §. 3. vers. eo amplius l. de usufr.* cum ædium pars non censeatur. Et servitus alia sit quæ in solo, alia quæ in superficie consistat. *l. 3. ff. de servit. rur.* Secus tamen est in casu legati v. g. si omnium bonorum ususfructus legatus sit, tunc enim aræ usumfructum petere potest. *per l. 34. §. 2. ff. de usufr.*

LXXIX. Sed si res culpa domini intereat, an & tunc ususfructus amittatur, quæri potest? Et amitti verum est. Potest verò fructuarius adversus dominum experiri actione ex stipulatu, si res nondum tradita sit, sin opere facto, interdicto quod vi aut clam: sin sine opere ex lege Aquilia. *l. 5. §. ult. & l. seq. ff. quibus mod. usufr. amitt. l. 12. ff. ad leg. aquil.* interdum etiam de dolo. *d. l. 5. §. ult. quib. mod. usufr. amitt.*

LXXX. III. Amittitur cessione in jure facta, ut ait Borchol. *Com. ad Inst. b. t.* domino proprietatis, nequaquam verò extra-
neo,

neo. Nimiã enim poenã liberalitatis suã lueret, si eo, quod jus suum personale (reale enim illud omninò potest) cedere vellet, usufructum amitteret. Facit quod ille phraseos r̄ nihil agere in iure sensus sit, nullum inde lucrum vel damnum sentire, nullius esse momenti. *l. 25. §. 3. in f. ff. h. r. § l. 2. ff. de pignor. act. l. 21. §. 4. quod met. caus. §. 4. I. de usufr. Giph. ad Inst. h. r.* Et manifestò argumentum à contrario præbet *Paul. 3. Sent. 6. §. 37. verbis quoties domino.* Hinc salvo aliorum Magnorum Virorum iudicio textum *l. 66. ff. de jur. dor.* non obstare putamus, optimèque conciliari posse, si quando cum *Hillig. Com. ad Don. x. c. 19. lit. B.* (quæ & communis opinio) verbum illud futuri temporis REVERSURUM explicemus suo tempore, finito nimirum usufructu.

LXXXI. IV. Non utendo (I.) per modum, forte per negligentiam. *l. 25. ff. quib. mod. usufr. amitt.* aut ignorantiam, si usus tantum sit, ignorans se usufr. habere *per text. l. 20. ff. d. tit.* aut quod modum à constituyente præstitum non observaverit. *l. 2. ff. de aqua quotid. l. 10. §. 1. quem serv. amitt.* Idem verò est, siue ipse non utatur, siue alius suo nomine, cui donaverit aut gratis concesserit. *l. 40. ff. de usufr.* Quod si tamen vendiderit, etiam si emtor non utatur, usufructum tamen retinet, *l. 38. ff. d. t.* quia qui pretio fruitur, non minus habere intelligitur, quam qui principali re fruitur. *l. 39. ff. eod.* Et totum amittit usufr. si totã re; partem, si pro parte saltem non utatur. *l. 25. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. 14. ff. eod.*

LXXXII. (II.) Per tempus. Erat ille iure veteri in rebus immobilibus anni spatium, in immobilibus biennii. *l. 16. pr. C. de usufr. l. pen. C. de servit.* Constitutione verò Justinianeã inter præsentis decennium, inter absentes vicennium est. *d. l. pen. C. de servit.* eum nunc non subjectum, sed ipse usufructus, qui pro re immobili habetur, attendatur.

LXXXIII. Dubium videtur: an & malè utendo usufructus amittatur? Nobis negativa verior arridet, modò in non usum incidat, ut si quando re fructuaria hyeme utatur, cum æstate ejus usus concessus sit. *l. 10. ff. serv. quem. amitt.* Cum cautio-

ne illa fructuaria ad interesse conveniri possit. *t. t. ff. usufructo. quem. cav.*

LXXXIV. V. Usumfructum amittendi modus est, cum proprietate conjunctio, quæ consolidatio dicitur. *§. 3. vers. idem finitur. I. de usufr. confusio l. 4. ff. usufr. quem cav. l. 27. ff. quibus mod. usufr. amitt.* si dominus proprietatem vendat usufructuario, aut alia ex causa ipsa ad eum deveniat, puta si cedat, aut servum, in quo ille usumfr. habet noxæ det dominus. *d. l. 27.* vel proprietas ex die legata ad fructuarium perveniat.

LXXXV. Finitur ususfructus I. morte naturali. *§. 3. pr. I. b. t. l. 3. §. ult. ff. quib. mod. usufr. amitt. & passim.* quia jus personale est, quod ossibus q̄s. usufructuarii coherere vulgò dicitur. Unde ad heredem nequaquam regulariter pertinet. *l. 3. pr. C. de usufr.* sed cum persona fructuarii mortua extinguitur.

LXXXVI. Fallit tamen regula, (I.) si stipulatione aut iudicio aliud constitutum fuerit, ut nimirum in heredem transeat. *l. 36. §. 1. de usufr. l. 38. §. 12. ff. de V. O. l. 14. C. de usufr.* Quò verò casu non ut aliàs heredis heres testatoris heres est. *l. ult. C. de hered. instit. 170. de V. S. l. 194. de R. 7.* Sed verior est regula Tiraquelli *p. 4. declar. 4. num. 2.* in re sua natura non transitoria ad heredes, appellatio heredis solum primum heredem continet. Et nititur *l. 14. circa med. C. de usufr.* ubi dicitur: firmum esse tale legatum, sed usumfructum illum morte heredis finiri. Quare enim (pergit Justinian.) iste ususfructus sibi tale vindicet privilegium, ut à generali interemptione ususfructus iste solus excipiatur.

LXXXVII. Fallit (II.) præposita regula in usufructu filio extra peculii castrensis causam relicto; aut patri & servo alieno legato *l. fin. C. de usufr.* Ibi nempe idem obtinet, quod supr. *in thes. 71.* circa capitis deminutionem hoc in casu notavimus. Ratio ejus rei redditur in *d. l. f.* quia verisimile est testatorem magis filii contemplatione, quam patris, usumfructum ei reliquisse.

LXXXVIII. (III.) Ad heredes transit ususfructus & regula fallit, si certa pensione à proprietario fuerit relictus. *l. 10. C. b. t. l. 18.*

l. 18. C. de jur. dot. Secus si à fructuario locetur, ubi heres fructuarii non tenetur præstare uti frui *per l. 9. §. 1. ff. locat.* & culpa penes conductorem est, qui hoc evenire posse prospicere debuisset. *d. l. 9. §. 1. vers. idem querit.*

LXXXIX. Addi posset & hæc limitatio, nisi pluribus legatus sit; tùm enim unius personâ extinctus ususfructus non redit ad proprietarium, sed accrescit reliquis collegatariis ut supra diximus. Quæ tamen non adeò de regulâ esse videtur.

XC. Diximus usumfructum regulariter extinguï morte usufructuarii, quid si municipio, vel civitati relictus fuerit? Resp. distingv. aut civitas cui ususfructus relictus fuit, manet salva & integra, aut perit. Priori casu ususfructus centum annis absolvitur. *l. 56. ff. de usufr. l. 8. de usufr. leg.* tanquàm longissimæ vitæ hominum spatio. *d. l. 8. ff. de usufr. leg. 23. §. 1. in f. C. de S. S. Eccl.* Posteriori casu, si delêta sit, quod fieri olim solebat aratro inducto, (qui mos tùm condendæ urbis fuit *l. 239. §. 6. ff. de V. S. Virg. V. Æneid.* ibi

Interea Æneas urbem designat aratro
Sortiturque domos &c.

tum destruendæ & subvertendæ. teste Horat. lib. 1. Od. 16. circa finem) citius perit. *l. 21. ff. quib. mod. usufr. amitt.* nec restituta ea reviviscit. *arg. l. 10. §. 1. § 7. ff. eod.*

XCI. Finitur porro ususfructus tempore præstituto elapso: si fortè ad tempus. *l. 5. C. de usufr. in diem. l. unic. quando dies leg. usufr. ced.* sub conditione certâ relictus fuerit. *l. 12. C. de usufr.*

XCII. His modis omnibus omnis ususfructus acquisitus amittitur, s. jure constitutus sit, s. tuitione prætoris. *l. 1. pr. quib. mod. usufr. amitt.* Acquisitus dixi. Is enim cujus dies nondum cessit, id est, venit (cedere enim hujus dies non dicitur, nisi & venerit. *l. unic. §. 3. quand. dies leg. usufr. ced.*) morte quidem finitur, non item capitis diminutione amittitur. *l. 1. §. 1. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

XCIII. Absolvimus usumfructum verum. Subsequitur quasi ususfructus: qui, ut supra diximus, jure non natura existit:

in eumque veniunt res, quorum usus absque interitu substantiæ consistere nequit, seu ut Ulpianus *l. 5 §. 1. ff. de usufr. ear. rer. & c.* vocat; quæ in absumptione sunt. Hinc fit, quod rerum istarum proprietas in fructuarium transeat, & heredi caveatur de tantundem restituendo. *§. 2. l. de usufr. l. 7. ff. de usufr. ear.*

XCIV. Causa efficiens itaque ejus ratione determinationis est SCtum: ratione constitutionis verò persona. Modus constituendi de jure veteri est ultima voluntas. *l. 1. ff. usufr. ear. rer.* Hodie tamen quin & inter vivos pactionibus & stipulationibus quasi usufructus constitui possit, non negarem; motus rationibus Bachov. ad Treutl. *b. r.* tum ipso generali vocabulo *constitui*, quod Imp. in *§. 2. l. b. r.* pro legati constituit. Quæ sententia est Nobiliss. Da. Hahn. in not. ad *Weisenbec. ff. de usufr. ear. rer.*

XCV. Subjectum ejus sunt res usu consumtibiles. Quo differt (I.) à vero usufructu, cujus subjectum est corpus, quod utendo non perimitur. Quod cum ita sit, apparet vestimentorum usufructum regulariter verum non esse: cum, (ut loquitur eximius quidam JCtus) non saltim fungibiles res intelligantur, quarum usus in momentaneo vel celeri abusu consistit, sed & aliæ, quæ paulatim, & cum tractu temporis aliquo atteruntur, veluti vestimenta & similia.

XCVI. Posse tamen aliquando verum eorundem usufructum esse & constitui concedendum est, si ut species quædam *argumento l. 51 ff. de leg. 1.* (cum aliàs, si æstimata fuerint, ut quantitas considerentur) legentur. Quo spectat. *l. 15. §. 4. ff. de usufr. l. 9. §. pen ff usufr. quem. cav.*

XCVII. Differt (II.) à vero usufructu ratione cautionis præstandæ. Cum enim illius in vero usufructu duo sint capita, unum de rectè utendo, alterum de restituendo, ut audivimus in hanc quasi usufructus unum tantum hoc venit, ut de tantundem reddendo caveatur.

XCVIII. Sed redit quæstio, suprâ jam mota: annon fort hæc cautio sit de substantia quasi usufructus? Et DD. hic in diversas abeunt sententias. Nos itidem negamus cum Anton. Perez.

rez. *praelect.* in *Cod. b. r. per l. s. s. i. ff. de usufr. ear. rer.* ubi ante cautionem praestitam usufructus constare & finiri dicitur. Quod si ante cautionem praestitam finitus dicitur, ante constituisse apparet. Hinc ab herede, in cuius gratiam introducta fuit, eam remitti posse credimus, licet testator remittere nequeat. *l. i. C. de usufruct.*

XCIX. Denique differt, quod verus usufructus pluribus ut supra docuimus, modis extinguatur; quasi usufructus vero duabus tantum, capitis diminutione sc. & morte. *S. 2. I. b. r. l. 9. ff. de usufr. ear. rer.*

C. Et haec sunt, quae secundum vigorem intellectus & paginarum, quibus me includere volui, debui, angustiam, de nobilissima hac usufructus materiae breviter attigisse sufficiat. Tu vero, Benevole Lector, veniam, ut spero, dabis, si forte nonnulla perperam omissa, aut non ita accuratè tradita fuerint, nec gravè ea pro ingenii Tui dexteritate emendare, supplere.

TANTUM.

Juris in Oceano Te nunc rubrica, magistra:
Quae est *usufructus*, sola juvare potest?
Laudo, *usufructus* titulum de ponte cathedrae:
Quòd doctè exponas, publicitusque sonas.
Nam labor hic monstrat, quàm jam Tua corda bearit:
Fructu, quàmve *usu* largiter alma Themis.
Hinc iterum atque iterum dignis tua laudibus orno:
Coepta, *usufructus* quod pia jura doces.
Quin Tibi, qui semper cupii bene, id ecce! futuri:
Præscius & felix, ominis addo boni:
Hic *usufructus* titulus tua sola voluptas:
Præsens, post *fructus* munera larga dabit.

Uji

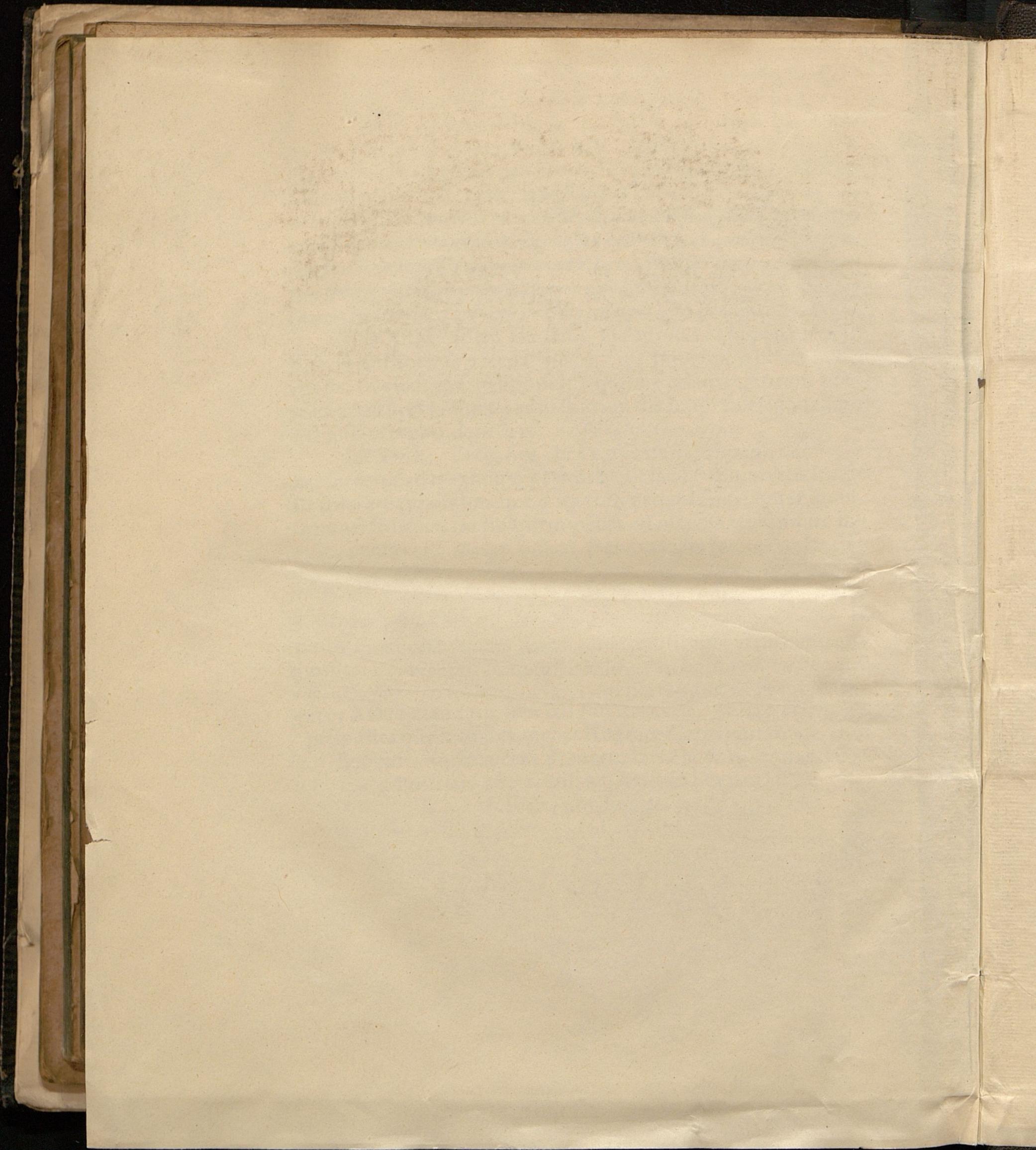
Utilis, aīo, manet Te fructus, fructifer usus
Te expectat, quòd nunc utile dogma secas.
Hoc opus, hic labor hac, quæ fructu usuq̄ redundet
Divite, Te quondam sede locare studet.

*Hisce ἀνταρθεδίως quidem, ὀλοκαρδίως τα-
men effusis Pereximio & Doctiss. Dn. Re-
spond. Fautori, Consalino, ac Amico suo
dulcissimo applaudere voluit, quia de-
buit*

M. Hermannus Erdmann
Palzog. Bremensis.

Jena, Diss., 1658

ULB Halle

3

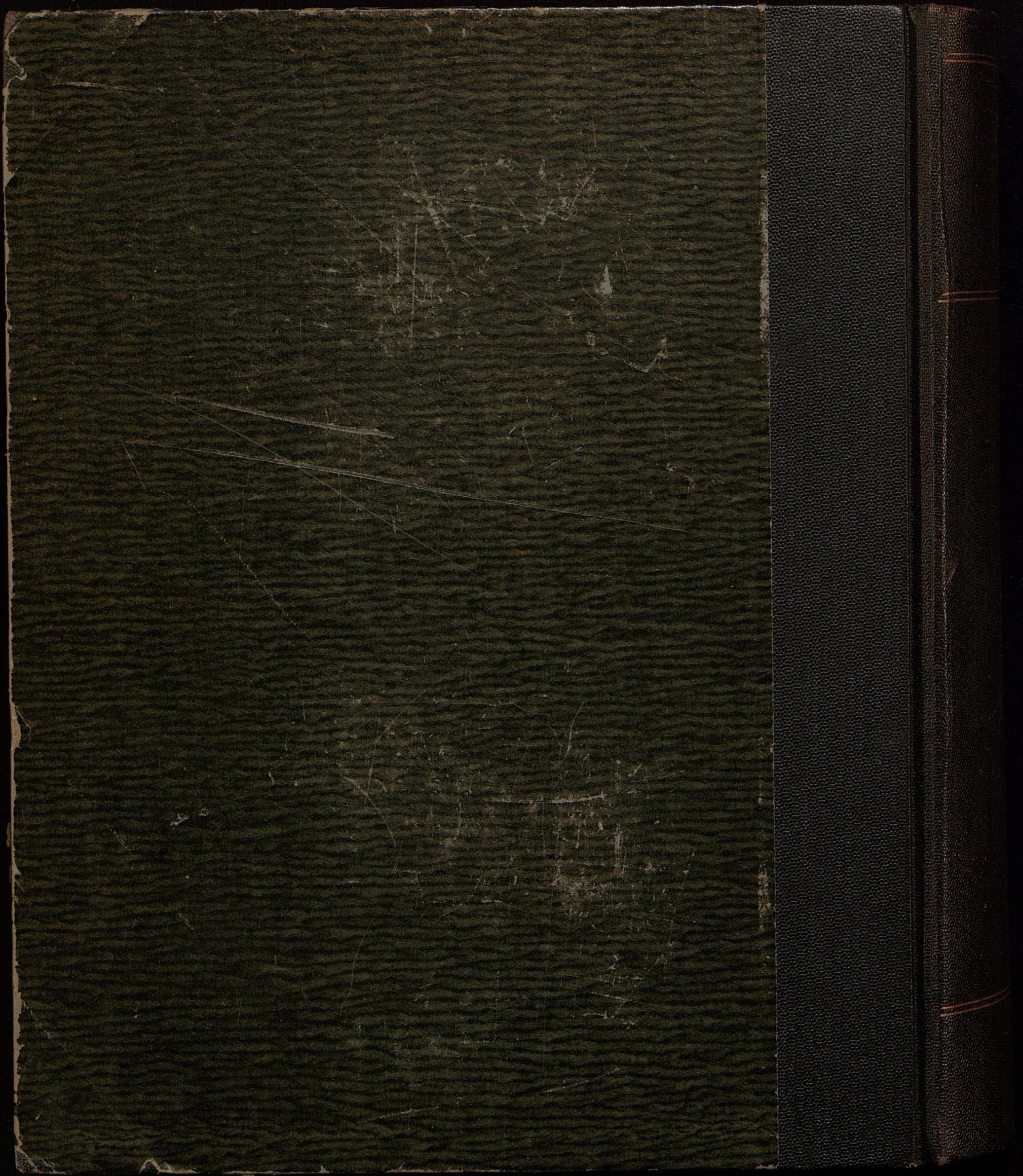
004 518 705

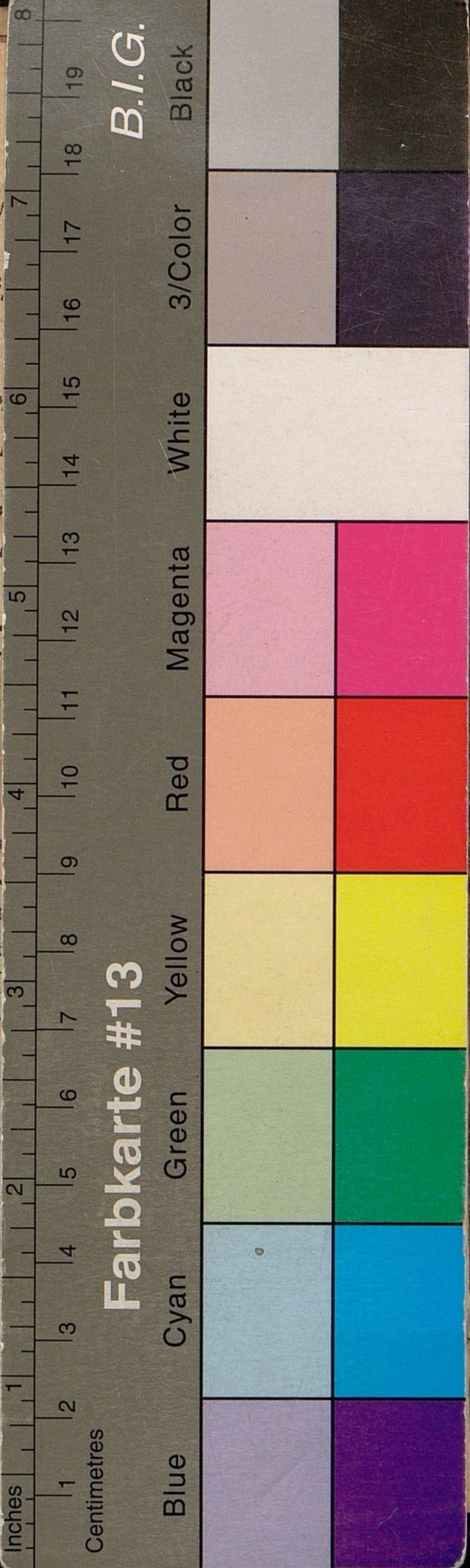

f

5b

7180

X. 1658, 22^a
Q. D. B. V.

22
/3/

EXERCITATIO JURIDICA

USUFRUCTU,

Quam
Permissu ac consensu

*Magnifici ac Nobilissimi Jctorum in Alma Sala-
na Ordinis,*

P R Æ S I D E
V I R O

Nobilissimo, Consultissimo, Amplissimo, Excellentissimo

DN. GEORG-ADAMO STRUVIO,
Jcto & Antecessore longè celeberrimo, Consilia-
rio Saxonico gravissimo, Curia Provincialis & Scabi-
natus Assessore spectatissimo,
Patrono ac Præceptore suo omni honoris atque obser-
vantia cultu ætatem devenerando, co-
lendo

publico eruditorum examini submittit

JOHANNES ADOLPHUS RIEMER,
JENENSIS, A. & R.

*In Auditorio Jctorum
Ad diem Octobr.*

JENÆ, Literis JOHANNIS NISII,
clō lōc LVIII.

